

Finansiell policy och styrprinciper

Dokumenttyp
Fastställt

Detta dokument gäller för

Giltighetstid
Dokumentansvarig
Dnr

Policy
Av Kommunfullmäktige
2019-10-21, § 111
Essunga kommun med helägda
bolag
Revideras vid behov
Ekonomichef
2019 - 000227

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
1.1 Övergripande mål för finansiell hantering	3
1.2 Finanspolicyns syfte och innehåll	4
2 Ansvarsfördelning	4
2.1 Kommunfullmäktige	4
2.2 Kommunstyrelsen.....	4
2.3 Kommunala bolag	5
2.4 Delegationsordning	5
3 Risker i den finansiella hanteringen inom Essunga kommun	5
3.1 Ränterisk.....	5
3.2 Valutarisk	5
3.3 Motpartsrisk	5
3.4 Finansieringsrisk	5
3.5 Likviditetsrisk.....	6
4 Likviditet	6
4.1 Kommunen.....	6
4.2 Majoritetsägda bolag	6
5 Upplåning	7
5.1 Räntebindningstid.....	7
5.2 Kreditförfall.....	7
5.3 Tillåtna finansiella instrument.....	7
5.4 Låneram.....	8
5.4.1 Kommunen.....	8
5.4.2 Riktade lån.....	8
5.5 Checkkredit	8
5.5.1 Checkkreditens storlek	9
5.5.2 Bankavgift och räntekostnad	9
6 Utlåning	9
6.1 Borgensavgift	9
7 Penningplaceringar.....	9
7.1 Kommunen.....	9
7.1.1 Överlikviditet under kortare tid.....	9
7.1.2 Överlikviditet under längre tid	10
7.2 Majoritetsägda bolag	10
7.2.1 Överlikviditet under kortare tid.....	10
7.2.2 Överlikviditet under längre tid	10
8 Upphandling	10
9 Styrning och rapportering.....	10
9.1 Kommunen	10
10 Borgensåtagande	10
11 Finansiell leasing.....	10
11.1 Kommunen.....	10
11.2 Majoritetsägda bolag	11
12 Donationsmedel.....	11

1 Inledning

- Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagen, 8 kap. § 3, meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen.
- Kommunen och dess helägda bolag ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet innebärande att verksamheten ska bedrivas på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt. Vidare ska kommunen och dess helägda bolag förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.
- Denna policy gäller för kommunen och dess helägda bolag.
- Kooperativ och kommunalförbund där kommunen ingår rekommenderas att tillämpa samma finansiella riktlinjer som de helägda bolagen.
- Kommunens samlade medelsförvaltning samordnas i så kallat toppkonto
- Policyn revideras vid behov

Alla kommuner och företag är exponerade för finansiella risker och det är kommunfullmäktige respektive företagsstyrelsen som har det övergripande ansvaret för hur finansverksamheten bedrivs och att de finansiella riskerna kontrolleras och begränsas. Mot denna bakgrund är det övergripande syftet med en finanspolicy att:

- Fastställa finansverksamhetens mål
- Fastställa ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten skall organiseras
- Fastställa ramar och riktlinjer för begränsning av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten
- Fastställa ramar och riktlinjer för rapportering och uppföljning av finansverksamheten

1.1 Övergripande mål för finansiell hantering

Målet för den finansiella hanteringen inom Essunga kommun och dess majoritetsägda bolag är att uppnå lägsta möjliga kostnader med beaktande av de risker och regler för riskbegränsning som anges i dessa riktlinjer. Om överlikviditet uppstår bör medlen placeras så att god avkastning uppnås.

Essunga Bostäder AB och Stiftelsen Essunga Industrier definieras som kommunens majoritetsägda bolag i denna policy. Skulle ytterligare bolag tillkomma i kommunkoncernen skall även dessa omfattas av policyn.

Kommunens och dess majoritetsägda bolags finansiella hantering ska bedrivas så att den medverkar till att säkerställa betalningsförmågan på kort och lång sikt.

Den finansiella hanteringen ska genomföras på ett säkert och effektivt sätt utan spekulativa inslag och så att betryggande säkerhet alltid upprätthålls.

Den finansiella hanteringen ska medverka till att kapitalanskaffning och kapitalanvändning i kommunen och dess majoritetsägda bolag blir effektiv.

1.2 Finanspolicyns syfte och innehåll

För att kunna bedriva kommunens finansiella verksamhet effektivt måste arbetet ske efter genomtänkta och tydligt formulerade strategier. Finanspolicyn syftar till att klargöra hur finansiell verksamhet skall bedrivas och finansiella risker hanteras av kommunen och de kommunala bolagen. Policydokumentet innehåller följande områden:

- organisation och ansvarsfördelning
- fakta om kommunens långsiktiga medelsförvaltning
- upplåning
- likviditet
- placering/kapitalförvaltning
- borgen
- intern kontroll
- rapportering
- ord och begreppsförklaringar

2 Ansvarsfördelning

För Essunga kommun och dess majoritetsägda bolag ska nedanstående ansvarsfördelning gälla för den finansiella hanteringen.

2.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

- om riktlinjer för finansiell hantering och riktlinjer för kommunal borgen
- om bolagets låneramar (inkl checkkredit)
- om checkkreditens totala maximala storlek
- om kommunens låneram (exklusive checkkredit) i samband med budgeten
- om borgensåtagande
- om kommunens övergripande finansiella mål
- om ägardirektiv till kommunens bolag

2.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

- verkställer kommunfullmäktiges beslut
- ansvarar att dessa riktlinjer innehåller instruktioner för den finansiella hanteringen avseende placering, finansiering och marknadsrisker samt förvaltning av andra organisationers medel (t ex stiftelse- och donationsmedel)
- att samordning sker inom och mellan förvaltningar och bolag

2.3 Kommunala bolag

Samtliga majoritetsägda bolag ska upprätta företagsspecifika riktlinjer som ska baseras på dessa riktlinjer för finansiella hantering och på gällande ägardirektiv. Riktlinjerna ska antas av respektive styrelse.

Respektive kommunalt bolag ansvarar för sin likviditetsplanering samt att i god tid meddela Kommunstyrelse om sitt upphandlingsbehov och om överlikviditet skulle uppstå under en längre tid. Respektive bolag ansvarar för att dess konton inklusive eventuell checkkredit inte överskrids (internlimit).

2.4 Delegationsordning

Enligt gällande delegationsordning inom kommunen är visst ansvar och vissa befogenheter delegerade till angivna tjänstemän. Det finansiella beslutsfattande som regleras i delegationsordningen ska alltid ske inom de fastställda finansiella riktlinjernas ram.

3 Risker i den finansiella hanteringen inom Essunga kommun

All form av finansiell hantering är förknippad med ett visst risktagande. Genom en god finansförvaltning skapas möjligheter till en effektiv hantering av risker där hänsyn tas till den kostnad riskhanteringen medför. Riskerna utgörs huvudsakligen av ränterisk, valutarisk, motpartsrisk, finansieringsrisk samt likviditetsrisk. Dessa risker beskrivs närmare nedan.

3.1 Ränterisk

Ränterisk innebär att det allmänna ränteläget kan påverka kommunkoncernens räntekostnader i negativ riktning. Denna begränsas genom spridning av räntebindningstider.

3.2 Valutarisk

Kommunkoncernen ska inte ta några valutarisker vid kortfristig placering av likvida medel. Endast placering i svensk valuta får förekomma.

Kommunkoncernen ska inte heller ta några valutarisker vid nyupplåning.

3.3 Motpartsrisk

Motparts risk innebär att motpart inte fullgör sina förpliktelser. I samband med nyupplåning styr i normalfallet räntevillkoren i vilken bank upplåningen görs. Detta innebär att denna risk kvarstår.

3.4 Finansieringsrisk

Finansieringsrisken består i att likvida medel inte kan lånas upp utan påtaglig kostnadsökning. Detta är en risk som dels har att göra med kommunens kreditvärdighet, dels med det allmänna

kreditläget samt tillgång och efterfråga på likvida medel i marknaden. Finansieringsrisk begränsas genom likviditetsplanering, avtalade kreditlöften (ex checkkredit) och spridning av löptider för lån. Kommunens medlemskap i Kommuninvest har också till syfte att minska finansieringsriskerna.

3.5 Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk menas den risk det innebär om en placering av överskottsmedel inte kan omsättas i likvida medel utan en påtaglig kostnadsökning.

4 Likviditet

För att uppnå tillfredställande betalningsberedskap, ska likviditetsplanering ske. Årligen sker likviditetsplaneringen genom kassaflödesanalysen i budgetdokumentet. Längre överskottslikviditet ska i första hand användas för att återbetala utestående krediter. Vid tillfällig överskottslikviditet kan kortare placeringar göras, se avsnittet om Penningplaceringar.

4.1 Kommunen

För kommunen gäller att likviditetsplaneringen ska

- Ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort- och långsikt
- Vara ett underlag för beslut om placering av likvida medel och upplåning.

Kommunstyrelsen beslutar vilka likviditetsplaner hur ofta likviditetsplaner ska uppdateras, på sätt som ekonomiavdelningen bestämmer. Härutöver rapporteras utan anmaning större förväntade avvikelser i penningflödet.

4.2 Majoritetsägda bolag

De majoritetsägda bolagen ansvarar för sin egen likviditetsplanering.

5 Upplåning

Upplåning får genomföras för långfristiga finansieringar och för att trygga kommunen och dess majoritetsägda bolags kortfristiga betalningsberedskap.

Upplåningen ska ske till lägsta möjliga kostnad, till betryggande säkerhet och utan spekulativa inslag. Kommunen eller dess kommunala bolag ska inte ta några valutarisker vid nyupplåning. Om upplåning sker i utländsk valuta ska valutarisken samtidigt försäkras bort.

Samtliga majoritetsägda bolag ansvarar

- att i god tid informera kommunstyrelse om utökat lånebehov,
- att tillse att utökningen av lånenivån sker inom de av kommunfullmäktige fastställda låneramarna (med hänsyn taget till bolagets eventuellt tilldelade checkkredit)

5.1 Räntebindningstid

Ränteförfallet bör i normalfallet variera inom nedan angivna intervall beroende på ränteläget.

Ränteförfall:	Max:
0-1 år	50 %
1-3 år	20 %
3-5 år	20 %
5-7 år	20 %
7-10 år	20 %

Räntebindningstiden för varje enskilt lån bör inte överstiga 10 år.

5.2 Kreditförfall

Kreditförfallet bör i normalfallet inte överskrida nedan maxnivå.

Kreditförfall:	Max:
0-1 år	40 %
1-3 år	20 %
3-5 år	20 %
5-7 år	20 %
7-10 år	20 %

5.3 Tillåtna finansiella instrument

Upplåning som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst (arbitrageaffär) är inte tillåtet. Detta får dock inte förhindra att upplåning sker vid en tidpunkt som bedöms vara lämplig för senare finansiering.

Räntebindningstiderna får ändras inom angivna gränser genom att använda försäkringsinstrument, så kallade derivat. Derivatet får endast användas under förutsättning att det finns ett underliggande lån. Intervallen för ovan räntebindningstid ska beaktas vid användande av derivat.

För att minimera ränterisker är följande derivat tillåtna:

- Räntheoption

Avtal om en räntenivå idag för en framtida datumbestämd affär om till exempel upplåning. Det skall vara valfritt för låntagaren att vid affärstidpunkten avgöra om affären ska genomföras eller inte.

- Räntetermin

Samma som räntheoption men affären måste genomföras vid den tidpunkt som fastställts. Exempel FRA, Future Rate Agreement.

- Ränteswap

Avtal om byte av räntebetalningar från rörlig till fast räntesats eller tvärtom.

Utställande av option får endast göras i kombination med köpt option, så kallad collar eller korridor, och endast under förutsättning att affärerna matchas både med samma belopp och tidsperiod.

Ramavtal om ränteswappar måste upprättas med några olika motparter innan swapaffär får genomföras. Följande svenska motparter är godkända:

S|E|B

Sparbanken Skaraborg/Swedbank

Nordea

Svenska Handelsbanken

Kommuninvest.

5.4 Låneram

På delegation från kommunstyrelsen fattar ekonomichefen beslut, väljer finansieringsinstrument, långgivare samt när i tiden transaktionen ska genomföras och löptid.

5.4.1 Kommunen

Senast i december året innan ska kommunfullmäktige fatta beslut om storleken av kommunens (exklusive bolagens) långfristiga nyupplåning att gälla för nästkommande år. Checkkreditsnivån regleras inte i detta beslut.

5.4.2 Riktade lån

Essunga kommun kan i vissa fall fatta beslut om riktade lån, exempelvis för objekt där kommunen vidarefakturerar ränta till annan extern part. För dessa objekt ska särskilt beslut fattas av kommunfullmäktige, varmed detta belopp inte ingår in i kommunens låneram.

5.5 Checkkredit

Checkkredit kan bland annat nyttjas

- för att stärka den kortsiktiga betalningsberedskapen
- för att på ett effektivare sätt samordna upplåningen, så att större volymer upphandlas vid ett tillfälle,

- för att synkronisera kommunens/bolagens utgifter som ska täckas av motsvarande inkomster, exempelvis vid gemensamma nämnder
- vid tillfälliga toppar, till exempel vid den årliga pensionsutbetalningen av individuella delen samt interkommunala ersättningar.

5.5.1 Checkkreditens storlek

Kommunfullmäktige beslutar om checkkreditens maximala storlek. Denna nivå gäller fram till dess att kommunfullmäktige fattar nytt beslut.

5.5.2 Bankavgift och räntekostnad

Kommunen och respektive bolag betalar sin andel av eventuell bankavgift för checkkrediten, det vill säga efter tilldelad checkkreditsvolym, samt ränta vid utnyttjande av checkkrediten.

6 Utlåning

Utlåning till kommunens majoritetsägda bolag får ske inom de av kommunfullmäktige fastställda ramarna. För annan utlåning krävs särskilt beslut i kommunfullmäktige, exempelvis utlåning till staten avseende större regionala och nationella investeringsåtgärder.

6.1 Borgensavgift

En marknadsmässig borgensavgift (utan konkurrenssnedvridning) ska tas ut årligen på utlånat belopp, dock inte för checkkrediten eftersom bolagen betalar sin andel av eventuell bankavgift för sin tilldelade checkkreditsvolym. Borgensavgiften beräknas på föregående års utlånade belopp och faktureras senast den 1 maj. För närvarande är borgensavgiften 0,25 procent av upplånat belopp. Kommunfullmäktige beslutar om förändring av borgensavgift.

7 Penningplaceringar

Vid penningplacering av kommunens och bolagens medel ska sådana placeringsformer väljas att bästa möjliga förräntning uppnås utan att kraven på lågt risktagande åsidosätts. Bundna placeringar över ett år tillåts inte.

För att begränsa motpartsrisken får förvärv och avyttring av värdepapper ske genom svenska banker, genom Kommuninvest i Sverige AB och genom fondkommissionärer som är godkända av Finansinspektionen.

För att begränsa likviditetsriskerna får placering endast ske i följande typer av instrument

- räntebärande konto med rätt till omedelbart uttag
- statsskuldväxlar, statsobligationer samt andra certifikat och obligationer med god avkastning

Endast placering i svensk valuta får förekomma.

7.1 Kommunen

7.1.1 Överlikviditet under kortare tid

Vid tillfällig överlikviditet får kommunen placera sina egna medel så att god avkastning erhålls.

7.1.2 Överlikviditet under längre tid

Kommunen får göra egna penningplaceringar på längre tid om återbetalning av befintliga lån kan genomföras. Överskottslikviditet ska i första hand användas för att amortera på befintliga lån. Eventuell förtidsinlösning av lån är endast aktuellt om det innebär att kostnaden understiger beräknad avkastning på alternativ penningplacering.

7.2 Majoritetsägda bolag

7.2.1 Överlikviditet under kortare tid

Vid tillfällig överlikviditet (kortare tid än tre månader) ansvarar bolagen själva för att placera sina egna medel så att god avkastning erhålls.

7.2.2 Överlikviditet under längre tid

Skulle överskottslikviditet uppstå för en längre tid ska det bedömas om befintliga lån kan amorteras. Om inte amortering kan göras eller om koncernbanken inte har behov av dessa medel får bolaget göra sådana penningplaceringar som beskrivs ovan.

8 Upphandling

Vid upptagande av lån eller användning av derivatinstrument ska anbud infordras på affärsmässiga grunder. Vid upphandling bör förfrågan ske hos minst tre kreditinstitut. Undantag får göras om upphandling skyndsamt behöver ske vid befarade stora ränterörelser i närtid.

9 Styrning och rapportering

9.1 Kommunen

I samband med kommunens uppföljningar ska respektive budgetenhet, till ekonomiavdelningen redovisa större in- och utbetalningar, rullande ett helår. Likviditetsprognosen ska även omfatta investeringar. Härutöver rapporteras utan anmaning större förväntade avvikelser i penningflödet.

10 Borgensåtagande

För kommunal borgen gäller av kommunfullmäktige besluta borgensram, samt eventuella riktlinjer för sådan borgen,

11 Finansiell leasing¹

11.1 Kommunen

Finansiell leasing är att jämställa med en investering i kommunen. Det innebär

¹ Leasing kan antingen vara operationell leasing eller finansiell leasing. Avgörande för klassificeringen som finansiell leasing är i huvudsak vilken omfattning de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med

- Att samma beloppsnivå gäller här som för investering samt en varaktig livslängd på minst 3 år².
- Att särskilt beslut om finansiell leasing krävs från kommunfullmäktige.

11.2 Majoritetsägda bolag

Respektive bolag beslutar, inom sin investerings- och låneram, om sin hantering av finansiell leasing. I de fall kommunal borgen krävs, ska beslut om kommunal borgen fattas i kommunfullmäktige.

12 Donationsmedel

Vid förvaltning av donationsmedel ska stiftelsens stadgar följas. Viktigt vid penningplaceringen är att minimera risktagandet. För att minimera risktagandet ska, vid placering i finansiella instrument, emittentens rating beaktas.

ägandet av det aktuella leasingobjektet enligt en helhetsbedömning finns hos leasinggivaren eller hos leasingtagaren. Om riskerna och fördelarna av avtalet i huvudsak finns hos leasingtagaren är det att betrakta som ett finansiellt leasingavtal för denna. Redovisningen vid ett sådant avtal kan i så fall liknas vid en lånefinansierad investering av en tillgång.

² I annat fall är det att betrakta som operationell leasing.

